

**Lausunto
3.6.2022**

Viite: Puolustusvaliokunnan pyyntö asiantuntijalausunnosta 3.6.2022
Asia: Uusi hallituksen esitys HE 80/2022 vp - laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta.
Teema: hallituksen esitys + lyijyasetus sekä ampumaratojen jatkokehitystarpeet Suomessa.

Suomen Reserviupseeriliiton lausunto eduskunnan puolustusvaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 80 / 2022 vp, laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta sekä lyijyasetuksesta ja ampumaratojen jatkokehitystarpeista

Yleistä

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Olemme antaneet käsittelyssä olevasta lakiesityksestä aikaisemmin lausunnon puolustusministeriölle.

Ampumataito on olennainen osa reservin sotilasosaamista ja valmiutta. Käytännössä reservin ampumataidon ylläpito tapahtuu vain pieneltä osin Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ja vapaaehtoisissa harjoituksissa. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) tarjoama ampumakoulutus sekä erityisesti reserviläisten ja reserviläisyhdistysten omatoiminen ampumatoiminta on reservin ampumataidon kehittämisessä keskeisen tärkeää.

Hallituksen esitys HE 80 / 2022, laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta

RUL pitää tehtyjä muutosesityksiä ja tarkennuksia vapaaehtoisesta maanpuolustuksen annettuun lakiin perusteltuina ja tärkeinä. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampumaseiden ja patruunoiden käyttö Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) koulutustoiminnassa lisää reservin ampumamahdollisuuksia ja mahdollistaa osaltaan reservin osaamisen, valmiuden ja toimintakyvyn kehittämistä. Pidämme ehdottoman tärkeänä lakiesityksen nopeaa hyväksymistä.

Lakiesityksestä puuttuu muutamia meidän puolustusministeriölle esittämiä ehdotuksia, mm. mahdollisuus käyttää valokuoiva-ammuksia MPK:n ammunnoissa sekä 40 ampujan maksimäärän poistaminen. Samoin lakiesityksen mukaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen merkinantoaseiden käyttö ei olisi mahdollista MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa. Mielestämme nämä rajoitteet eivät ole toiminnan joustavuuden ja turvallisuuden kannalta perusteltuja. Toivomme, että näihin yksityiskohtiin voidaan palata myöhemmin.

EU kemikaaliviraston lyijyrajoitus

EU:n kemikaalivirasto (European Chemicals Agency, ECHA) on valmistelemassa laajaa lyijyn käyttökieltoa mm. kalastuksessa, metsästyksessä ja ampumatoiminnassa. Toteutuessaan nykyisten esitysten mukaisena lyijyrajoitus käytännössä lopettaisi valtaosan reserviläisten ampumatoiminnasta, vaarantaisi Suomen puolustusratkaisun sekä uhkaisi voimakkaasti suomalaista ja eurooppalaista ammustuotantoa ja huoltovarmuutta. Lyijyrajoitusesityksen haitalliset vaikutukset puolustusratkaisullemme korostuvat nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan reserviin perustuvan puolustusratkaisumme edellyttää koko reserviltä hyvää ampumataittoa, joka puolestaan vaatii mahdollisuutta säännölliseen harjoitteluun. Puolustusvoimien rajallisten resurssien takia reservin ampumataidon ylläpito on pitkälti reserviläisten ja reserviläisyhdistysten omatoimisen ampumaharrastuksen varassa. EU:n ohjeistuksella ei tule rajoittaa kansalliseen puolustukseemme kiinteästi liittyvää reserviläisten ampumatoimintaa.

Reserviläisten laajasta ampumatoiminnasta valtaosa tapahtuu omaehtoisena toimintana yhdistysten ja yhteistyökumppaneiden siviiliradoilla. Vuosittain reserviläiset ampuvat noin 7–9 miljoonaa laukausta noin 30.000 erillisessä ampumatilaisuudessa. Puolustusvoimien ampumaratoja on koko maata tarkastellen vähän (40 kpl) ja niiden saavutettavuus vaihtelee paljon eri puolilla maata. Säännöllisen ampumaharrastuksen kannalta kohtuullisena ei voida pitää yli tunnin ajomatkaa lähimmälle ampumaradalle.

Puolustusvoimien oman toiminnan tehostuessa ja MPK:n saadessa Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen aseita koulutuskäyttöön, reserviläisyhdistysten mahdollisuudet käyttää Puolustusvoimien ratoja edelleen pienenevät. Lisäksi on huomioitava, että edellä mainittuja siviiliampumaratoja käyttävät myös monet viranomaiset, ennen kaikkea poliisi ja Rajavartiolaitos, omaan harjoittelutoimintaansa.

Ampumaurheilua harrastetaan lähtökohtaisesti ampumaradoilla, joilla tulee olla ympäristölupa. Lyijyä käytetään reserviläis- ja urheiluammunnassa rajatulla alueella ja valvotuissa olosuhteissa. Ampumaradan sijainti on huomioitu ympäristöluvan ehdoissa. Näin ollen mahdollisen lyijyammuskiellon ei tule koskea ympäristöluvitettuja ampumarata-alueita, vaan niissä mahdollisten lyijystä aiheutuvien riskien hallintaan riittää voimassa oleva ympäristölupa.

Korvaavien luotimateriaalien käyttö ei ole tällä hetkellä mahdollista niiden saatavuuden ja kalleuden takia. Lisäksi korvaavat materiaalit ovat lyijyä kovempia, joten ne aiheuttavat lisäkustannuksia myös aseiden ja maalilaitteiden nopeampana kulumisena sekä kimmo- ja sirpalevaaran lisääntymisen takia myös ratavallien ja muiden ampumaratojen suojarakenteiden lisärakentamisena.

Täydellisesti muuttuneessa turvallisuustilanteessa lyijykieltorajoitteiden kansallisen soveltamisalan ulkopuolelle tulee rajata vapaaehtoinen maapuolustustoiminta sekä omaehtoinen ampumarajoittelu.

Lyijyrajotusesitystä tulee muuttaa niin, että rajoitusten piiristä poistetaan kaikki ampumaradoilla tapahtuva toiminta. Mikäli tämä ei ole mahdollista, niin Suomen tulee yksiselitteisesti päättää, ettei ECHA:n lyijyrajotuskieltoa oteta meillä käyttöön ampumaradoilla, koska se heikentää olennaisesti meidän maanpuolustustamme.

Ampumatoiminnan jatkokehitys

Reserviläisten ampumatoiminnan turvaaminen ja kehittäminen vaatii useita eri toimia.

- Edellä mainitut EU:n kemikaaliviraston suunnittelemat lyijykieltorajoitteet. Kansallisilla päätöksillä on varmistettava, etteivät EU-säännökset estä lyijyä sisältävien ammusten käyttöä kansallisen puolustuksen kannalta keskeisten toimijoiden, reserviläisten, ampumatoimintaa ympäristöluvitetuilla ampumaradoilla.

-
- Ampumaratojen ympäristölupakäytäntöjen raskaus ja monimutkaisuus sekä ympäristöviranomaisten toisistaan vaihtelevat tulkinnat ja käytännöt. Lupakäytännöt on yksinkertaistettava ja tulkinnat saatava yhdenmukaisiksi.
 - Poliisin aselupakäsittelyn hitaus ja käsittelyssä ilmenneet suuret paikkakuntakohtaiset eroavaisuudet. Poliisin aselupaprosessia on pystyttävä sujuvoittamaan ja ampuma-aselain tulkinnat on saatava yhdenmukaisiksi, tarvittaessa lakia ja asetusta täydentäen.
 - * Puolustusvoimien ampumaratojen päivä- ja viikkokohtaisia käyttöaikoja on mahdollisuuksien mukaan lisättävä reserviläisten ampumaharjoittelun mahdollistamiseksi.

RUL esittää, että edellä esitettyjen ongelmien ratkaisemiksi selvitettäisiin eri käyttäjäryhmien, eli reserviläisten, urheiluampujien, metsästäjien ja viranomaisten, ampumaratatarpeet. Samoin on selvitettävä sekä ympäristölupiin että aselupiin liittyvät esteet ja hidasteet sekä etsittävä niihin pikaisia ratkaisuja.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
aaro.makela@rul.fi
Puh. 050 540 5416

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819